

seus germans més grans...

És difícil ensenyar en aquest ambient en què viuen. Les noies queden embarassades molt joves i les seves mares o les àvies han de tenir cura dels nadons; quan ho fan... molt sovint a les cases es viuen problemes familiars i econòmics greus, d'abandonament, de separacions, de maltractaments, de violència, d'assassinats, de droga, d'alcohol, de pobresa... la llumeta de l'esperança és tènue i feble, com la dels "bombillos", però, pacient, jo sé que espera el seu moment.

La Mirentxu ens explica que malgrat els trets de cada nit i els assassinats, és un any bastant "tranquil". Els nois de divuit anys gairebé s'han matat els uns als altres. Els grups de "malandros" van deixant pas als seus germans petits que d'aquí a uns anys els hi agafaran el relleu.

S'han obert tallers de costura a l'escola. I de cuina, de tractament d'aliments nutricionals per a una dieta més sana aprofitant els productes autòctons que els dona aquella fèrtil terra. La soja, per exemple. Amb el temps, la Mirentxu ha organitzat una cooperativa d'aliments que aconsegueix a preus molt barats per a la gent del barri. És tota una institució, la Mirentxu. Forta com un roure, aquesta dona criada en un mas al País Basc, va quedar impregnada d'aquest país, d'aquesta gent, d'aquest barri on va arribar ara deu fer més de 30 anys com a voluntària i s'hi va quedar a viure per sempre. Va per lliure. La seva energia mou als més desvalguts i així fa arribar més d'un somriure a aquesta gent. És una gran ànima per al barri Bolívar. Tothom la coneix i la respecta.

Tinc classe als matins i també cada tarda. Als matins el jovent és superior a mi. No en sé, de fer de "profe" i tampoc no és aquesta la meua funció. Entretenir-los sí, i ensenyar-los alguna cosa, estar amb ells, acompanyar-los en el profund sentit de fer-los companyia un temps que malauradament no pot ser més llarg d'un mes. Comencem pels polinomis, però ens cal abans aprendre a sumar, restar, multiplicar i dividir. Serà aquesta, doncs, la meua fita; i que somriguin... Diguem-ne que no ho tinc fàcil...

Posar ordre en tant de desordre és difícil per la meua manca d'experiència. No sóc pedagoga ni psicòloga ni professora... Més complicat és, també, pel fet que cada dia sentis trets de pistoles i algun assassinat a ple dia... que t'obliga de vegades a tancar l'escola i marxar a casa o a oblidar-ho i continuar amb la lliçó.

Els nens se'n riuen del meu parlar: "venga", "vamos"... "vale". Marxaré a finals d'agost i hauran après moltes coses sobre Catalunya i, també, una mica de la llengua castellana... Quan els dic "venga, hagan los ejercicios", igual s'aixequen tots de la seva cadira i van cap al "pizarrón" a fer els deures... bastant còmic, tot plegat. Quins homenets!!! Després de tants

anys ara ja deuen ser homes! "Malandros", potser?

A la meua classe en venia un, es deia Carlos. Catorze anys si hi arribava. Ulls foscos i mirada penetrant, cabells negres... vestia com volia, a l'estil "malandro": cabell molt curt i un aire despectiu i desafiant a tot. Sempre seia al final de la classe. Mai feia els deures ni sortia al "pizarrón". Em revolucionava el grup. Un dia, en acabar-se la classe de mates, en sortir al pati ("receso"), li vaig dir que es quedés un moment perquè volia parlar amb ell. Li va canviar la cara, sempre desafiant em va mirar fixament als ulls esperant que li digués, segurament, que no el volia veure més a la meua classe. Però, quina va ser la seva sorpresa quan li vaig preguntar si m'ajudaria a organitzar la classe perquè els nens estiguessin més a gust... es va quedar ben parat. Em va somriure i em va dir que m'ajudaria. Del cert, aquella mirada havia brollat dins seu. Ara alguna cosa petita havia canviat en ell. Me l'havia escoltat i li havia demanat el parer. Al dia següent tornava a ser el mateix, lògicament, però, tot i que seguia sense sortir al "pizarrón" ni fer els deures, estava callat i escoltava les meves explicacions. Ja no sé si és viu o és mort. Ara fa nou anys de tot això, i certament ja té l'edat d'aquella joventut que demostra a la societat la crueltat que aquesta ha tingut amb ells... Pobresa, armes, drogues, alcohol, màfies... una família que mai no ha existit i una casa que molt sovint s'ha convertit en presó per a aquests cors indefensos, ara ja vells d'experiències i, del tot joves, però, tristos... en Carlos, en Leomar, en Vicente "oyente", que també ja començava a tombar per aquest camí... amb un somriure que li omplia tota la cara... difícilment se'n poden sortir d'aquesta xarxa invisible i traïdora de la vida que els ha tocat viure, per sobreviure...

La Carolina és l'altra cara de la moneda: als 12 anys ja empunyava una arma de "malandra"... aquesta noia "negrita" i d'un cor immens com els seu cos gran havia conegut la Mirentxu, qui li va canviar la vida. Delinqüent com era de tan jove, ja ningú hauria apostat per ella. Era un trastorn per als professors i un d'ells, que la maltractava, la va castigar amb els treballs més durs de l'escola: treballar al magatzem on la Mirentxu guardava els aliments que comprava per a la cooperativa... així es van conèixer i segurament no va ser gens fàcil retornar el somriure a un cor tan ferit. La seva mare, alcohòlica, la maltractava també. Vivia al carrer... la Mirentxu li va oferir casa seva, on viu ara. L'any que jo vaig ser-hi li havien donat una beca per anar amb De la Cuadra Salcedo en un d'aquests viatges que fa amb noies i nois de tot el món. Un cor salvat!!! És aquí, en aquests esforços, en aquests miracles, on la gent conserva l'esperança que vindran temps millors al barri, al seu barri... Carolina!!!